

Literatuurlijst over huwelijk en samenwonen

De generale synode 2001 heeft aan het deputaatschap voor het contact met de Overheid de volgende opdracht gegeven:

- a. bijbels verantwoord materiaal dat in de kerken al voorhanden is inzake huwelijk en seksualiteit te (laten) verzamelen en op bruikbaarheid te beoordelen;
- b. dit materiaal – eventueel aangevuld met nader te ontwikkelen onderdelen – als een bruikbare handleiding beschikbaar te stellen voor de kerken ten behoeve van ouders, voor gebruik in de catechese, voor themadiensten, gespreksgroepen etc.

Gevolgte werkwijze

Aan de kerken is gevraagd om te inventariseren welk (studie) materiaal aanwezig was en wat gebruikt werd voor bovengenoemde doeleinden. Het volgende materiaal is ontvangen: brochures, een preken-serie; catechesemateriaal en een schets voor de jeugdvereniging.

Brochures die door de kerken zelf zijn ontwikkeld:

- *'Huwelijk of samenwonen'*, januari 1995, 22 p. uitgave door de Chr. Geref. en Ned. Geref. Kerken van Apeldoorn.
De brochure bevat een uiteenzetting over: het huwelijk als inzetting van God; de buitenkant van het huwelijk; alternatieve samenlevingsvormen; de pastorale taak van de kerkenraad.
De brochure kan door gemeenteleden besteld worden en verschaft bijbelse en juridische informatie. Er zijn geen vragen voor bijvoorbeeld een groepsbespreking opgenomen.
- *'Samen één, maar hoe?'*, 2001, een beleidsstuk van de CG kerk van Lisse, dat tevens is overgenomen door de CG Raadhuiskerk in Hillegom.
De brochure bevat bijbelse noties over het huwelijk en een standpunt over samenwonen en de gevolgen voor het de kerkelijke bevestiging en de mogelijkheid belijdenis te doen en avondmaal te vieren. De brochure is aangeboden aan de gemeenteleden en bevat gespreksvragen.
- *'Heel of half'* over gehuwd en ongehuwd samenwonen, 1990, 12 p., uitgave van de kerkenraad CG kerk Leeuwarden.
De brochure is in de gemeente verspreid en maakt deel uit van de kerkenraadsmap. In de praktijk is gebleken dat het pastorale aspect onderbelicht is.
- *'Samenwonen?'*, 2001, 4 p. samenvatting van de opvattingen van de kerkenraad te Emmen. Voor gemeenteleden op aanvraag beschikbaar.
- *'Trouw en samenwonen'*, 1990, 17 p., CG kerk in Oud-Beijerland. Dit is aangeboden aan de gemeenteleden en bevat gespreksvragen. De CG te Hengelo heeft deze brochure besproken in de kerkenraad.
- Notitie inzake huwelijk en samenwonen (5 p.) van de kerkenraad van de Samenwerkingsgemeente De Bron te Amsterdam, 2000, Deze is besproken in een gemeentevergadering
- CG kerk Enschede-West heeft een brochure, 2001, grotendeels overgenomen van de Geref. Kerk Groningen-Noord, als beleidsstuk overgenomen en aan de gemeenteleden van 16 jaar en ouder aangeboden. Het stuk bevat studievragen en een kerkenraadsstandpunt.
- *'Echt samenwonen'*, 1999, CG kerk te Zwolle. De nota is een samenvoeging en bewerking van eerdere nota's en gaat over de motieven die kunnen leiden tot ongehuwd samenwonen; de bijbelse normen t.a.v. huwelijk en seksualiteit en hoe de kerkenraad met ongehuwd samenwonende zal omgaan.
- *'Echt samen'*, juni 1993, CG kerk van Doesburg, 1993, 11 p., bevat een standpuntbepaling van de kerkenraad over huwelijk en samenwonen.

- *'Verliefd verloofd getrouwd?'* 1996, 7 p., geschreven door ds. Trommel, onder verantwoordelijkheid van de kerkenraad van de CG te Kornhorn.
- *'Ongehuwd samenwonen'*, 1996, 6 p., notitie van de kerkenraad van de CG kerk Broeksterwoude-Petrusgemeente.
- *'Huwten en samenwonen'*, 1997, 8 p. notitie raad CG kerk 'de Hoeksteen' te Zoetermeer
- Door de CG kerk Leiden zijn een drietal artikelen opgenomen in hun contactblad: 1994/95: *'Kerkelijke tucht- uit de tijd?'*; *'Samenwonen, huwelijk (en echtscheiding)'*; *'Huwelijk en samenwonen'*.

Daarnaast heeft een aantal kerkenraden pastorale brieven aan de gemeenteleden verzonden, waarin informatie wordt gegeven en het standpunt van de raad.

De maatschappelijke ontwikkelingen zijn voor diverse kerkenraden aanleiding geweest tot veel studie en het schrijven van handzame notities voor de gemeente. Bovengenoemde brochures verschillen weinig wat betreft de opzet en inhoud. Ze hebben als hoofddoel informatieverstrekking naar de gemeente over een Bijbels gemotiveerd standpunt over huwelijk en samenwonen. Tevens wordt aangegeven wat het beleid van de kerkenraden dienaangaande is.

Geconcludeerd kan worden dat de opzet in brochures eveneens is terug te vinden in de uitgave 'Het huwelijk nader bekeken' van ons deputaatschap. Hierin zijn echter de juridische kant en historische noties nader uitgewerkt.

Prekenserie

Verder is ontvangen een preken serie 'Echt samen' van ds. J.G. Schenau, november 2000, 5 preken over het Hooglied.

Zoals de titel al aangeeft is dit bedoeld voor de eredienst en zou de serie een functie kunnen vervullen voor leesdiensten, dan wel een stimulans kunnen vormen om het onderwerp in de prediking aan de orde te stellen.

Materiaal voor de catechese

- Voor de huwelijks catechese is een drietal schetsen met vragen geschreven door ds. J.G. Schenau: *'Het huwelijk als een verbond'*; *'Het huwelijksverbond bedreigd en beleefd'*; *'Sexualiteit en gezinsvorming'*.
- *'Bouwen aan je huwelijk'*, W.H. Velema, 's-Gravenhage 1996
- Door ds. Van Atten wordt gewezen op de catecheseserie *Rondom de Bijbe'*, waarin een les is gewijd aan huwelijk en gezinsvorming. Hij acht het niet onmogelijk dat een apart deeltje zal verschijnen over dit onderwerp. Hij heeft ook geschreven voor een themanummer van *Echo*, *'Het huwelijk: van vele kanten aangevochten'*.

Schets voor de jeugdvereniging

Het landelijk contact jeugdverenigingen (LCJ) heeft een handreiking geschreven voor de leeftijdscategorie 16+: 'Trouwen of samenwonen?'. In de schets, 15 p., wordt op een aansprekende wijze informatie gegeven over het thema. Aan de hand van gespreksvragen kunnen jongeren nadenken over het onderwerp.

Door kerkenraden opgegeven literatuur

- *'Meer dan liefde, Gods plan voor je huwelijk'*, D. Lemmens, uitg. Centrum voor pastorale counseling, Hervelee, België.
- *'Kostbaar en Kwetsbaar'*, Hoofdstuk 6, drs. J.M. Mudde, uitg. Buijten & Schipperheijn
- *'Ik beloof je trouw'*, L.M. Vreugdenhil
- *'Groeien naar een christelijk huwelijk'*, Berdine en Benno van den Toren, uitg. IZB, ISBN: 90-75535-09-0

- *'Echt samen'*, ds. L.G. Compagnie, uitg. Buijten & Schipperheijn, ISBN 90-6064-936-2
- *'Man en vrouw naar Gods beeld'*, Kampen 1984, J. Hoek
- *'Man en vrouw in Gods weg'*, Kampen 1985, J. Hoek/ A.B.F. Hoek-van Kooten
- *'Trouw en teder'*, Kampen 1996, A. Hoek-van Kooten
- *'Kinderen krijgen of nemen?'*, Kampen 1984, J.H. ten Hove
- *'Gij zult niet echtbreken I en II'*, Houten 1993, R. van Kooten
- *'Samen het huwelijk in'*, P. Eikelboom e.a., 2000, uitg. Groen, ISBN 90-5829-126-x
- *'Samen praten, over communicatie in het huwelijk'*, Heerenveen 1998, H. van Groningen
- *'Samen in liefde, over gezinsvorming en seksualiteit'*, Heerenveen 2000, W.H. Velema e.a.
- *'Trouw en Liefde'*, Heerenveen 2001, P.J. Vergunst (red.)
- *'De Tien Geboden'*, J. Douma, Kampen 1992
- *'Liefdevol oog en open oor'*, hfst 7, H.C. van der Meulen (red), Zoetermeer 1999
- *'Het wonder tussen man en vrouw'*, T. en B. LaHaye, Apeldoorn 1976
- *'Het huwelijk als inzetting Gods'*, B. Wielenga, Kampen 1936
- *'Het huwelijk'*, W.G. de Vries, Groningen 1976

Tevens is van het Dienstenbureau van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland een literatuuropgave over samenwonen, trouwen en echtscheiding ontvangen.